

PREKMURSKI GLASNIK

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO
v MURSKI SOBOTI, Aleksandrova cesta 67.
OGLASI STANEJO ZA 1 mm VIŠINE
IN 80 mm ŠIRINE K 1-50

Izhaja vsako nedeljo.

Posamezna številka velja **2 kroni**.

NAROČNINA: ZA CELO LETO — 80 K
ZA POL LETA — — — — 40 K
ZA ČETRT LETA — — — — 20 K
ZA 1 MESEC — — — — 7 K

Va banque!

Ali ste ešče nej videli špilavce na kárte, gda hazard špilajo? Pri zádnejm kotu v hiži, tam v kmici, sedijo i s stráhom glédajo, kak bi gvinali. Sikdár eden od njih zgübi, ponájveč od njega posebijo cejli penez. Té koudiš, šteri zgübiva, ešče pár kronic v žepki má, pa jih stávi na stol vu vüpanji, ka de ž njimi meo srečo. S temi slednjimi kronicami vüpa svoje zgübe kriti, zgüblene peneze nazáj dobiti, pa po mogočnosti ešče od drüгим špilavcom peneze kraj gvinati. Liki nema sreče. Zgübi tüdi té slednje kronice, kak jih má, krčmári nemre pláčati cehe, kelko je potrošo, krčmár ga na slednje vólüčij skoz dvér.

Takši špilavec, šteri za slednjo vrednost špila, kak jo má, je naša sosedna Madžarska.

1914-ga leta, kak so se na političnom horizonti zbirali čarni obláki, pa je grozila bojna, je Madžarska z velikov korážíjov i postávanjom odločila za bojno. Ešče je bila mogočnost, ka bi se bojni ognoli. Rusi, Angleži, Francozi so bili proti, kak so pošilali v Beč svarila i opomine, ka naj se Austrija z Srbijov zgliha i nej ne tira do vojske. Či bi tüdi ránč v Beči bili za mir, bi to nej mogli spremeniti, ár je komando v rokaj mela — Madžarska. Nej lüdstvo Madžarske, lüdstvo bi bilo sikdár proti bojni, liki madžarski grofi, na čeli njim pokojni Tisza. Zádni je odločio, ka more Austrija v bojno iti proti máloj Srbiji, Tisza je té gučo, ka do Madžari z mokrimi cotami iztirali i pregnali Srbe.

Kocka je pádla, začnola je bojna, kak je svet ešče nej vido. Milijoni lüdstva so pádali, umirali, pogübili zdravja na vöke; edni roké, drügi nogé; drügi pálik so dobili betege, proti šterim nega vrástva. Grofi so sedeli domá, v svojih grádaj, vu várašaj, bili so komandanti, dobro jeli i pili, nikaj njim je nej falilo. Lüdstvo, vojáki pa so umirali na bojnih polaj, na betegih, na lakoti.

Konec bojne je vöpokázao, ka je Madžarska zašpilala. Zašpilala je bojno, mirovni kotraktoši so njej kraj vzéli dosta zemlé, gde bivajo drügi národi kak Madžari. Madžarska je zgübila veliko svoje bogástvov, dnes komaj en dvajseti tao logov má od toga, kelko je mejla pred bojnov. Lüdstvo njéno štéje komaj 7 milijonov, nema industrije, pota do morja, odkéc cejlo bogástvo pride. Madžarska je obsojena na kodiško življenje, pridno more delati domá, či si želej ešče pomagati. Trebej njej tápovrži vse drüge misli i samo eden cil more meti: popraviti božne priike v svoji držávi.

Vsebina: Madžarska špila s svojo usodo. — Madžarska grozodejstva. — „Morilec“ Tisze na smrt obsojen. — Razmejitvena komisija skončala svoje delo v Prekmurji itd.

Vidimo pa, ka se Madžarska v bojni ni nikaj nej navčila. Lüdstvo deréjo i terejo ništerni mágnáti kak prvle, z vso silov pritiska na lüdstvo, ka isto nemre priti do veláve i rédnoga življenja. Voze so pune, sakši cajt štémo v novinaj, ka so toga ali onoga, šteri v iméni lüdstva želej pravice za lüdstvo, najšli mrtvoga, Donaj pa Tisa ste pune mrtvecov. To grozno delo lüdstvo že dolgo nemre vöprestáti i samo čaka na priliko, ka se odslobodi od svojih tiranov, mágnátov, i začnola samou ládati v misli demokracije. Madžarska je kak vulkán, šteri ednok gvüšno do eksplozije pride. Njuve krone nika ne valájo, betegi mártrajo lüdstvo.

V takših božnih prilikaj pa Madžarska misli na bojno. Čüje se zdaj tü, zdaj tam, kak Madžari mobilizirajo. Kak so Austriji nej omogočili, ka bi zasédla Zapáдно Ogrsko, pa mislijo, ka se lejko proti postáviyo tüdi drüгим državam. Oni mislijo, ka je trianon-ski mirovni kontraktuš, gde je bila Madžarska za svoje grehe v bojni kaštigana, samo falat papira, pa gda de mogoče, ka se té kontraktuš raščeše. Mislijo, ka lejko pálik poprobajo svojo srečo z bojnov, pa grozijo z sáblöv.

Čüdimo se njuvoj slepoti, ka ne spoznajo právoga stáliša. Z Austrijov se lejko malo pošpilajo, ár so Austriji za nikoj. Ránč Austrija je doprinesla svedočanstvo, ka so to prvejšo držávo vküpdržali drügi národi pa nej Nemci. Nájoprvm Slováni. Dokéc so Slováni bili v držávi, je bila močna Austrija, ár so Slováni južni kak severni tüdi v bojni hrabri junáki. To vidimo tüdi v Madžarski. Znáno je, ka so rávno Slovenci iz železne pa zalaške županije bili najbogši madžarski vojáki. Kak pa so Slováni enjali biti v tej državaj sužnji, pa Nemci niti nemrejo zasédnoti onoga tála Vogrske, kak ga njim je trianon-ski mirovni kontraktuš osodo, falijo njim Slováni, šteri naj bi Madžarsko Ostenburgovo pa Héjjasovo „insurgensko“ zvirino otirali.

Ali Madžarov špilanje z drügimi državami je nevarno, poséбно z Jugoslávijov i Čehoslovaškov. V tej državaj živéjo dobri, a tüdi junáski lüdjé, šteri tüdi bosti i strelati znájo. To so Madžari trnok dobro sprobali za časa bojne v Srbiji. Tisti junáski düh pa ešče dnes vláda v tej državaj. Či so Madžari to že pozábili, naj probajo.

Pri tom pa bi Madžari špilali va banque. Nej istina, ka Madžari v drügoj bojni ne-

majo nika več zgübiti. Ide njim za njigovo samostojnost. Nikša škoda pa bi nej bila, či bi se to zgodilo, cejlomi sveti je na sramoto tá čarna, feudalična reakcija, štera besnej tü med nami. Dugo cajta itak nemre iti, ka bi ránč Madžari kalili mir v srednji Europi, ka bi ránč oni motili, Europo, ka nemre priti k rédnomi i mirnomi življenji. Velike so nevole, kak jih je bojna napravila, grozno je trpljenje. I toga trpljenja je ponájveč kriva Madžarska. Či bi zdaj ešče nej dála mirü, ka si lüdstvo, naše vérstveno življenje nemre rane zvráčiti, trebej biti energičen: veliko rano trebej izrezati, pa pride zdravje.

Znáno pa tüdi, ka je lüdstvo, kak v Madžarski živé, proti vsakši bojni. Mágnáti, šteri cejlo oblást v rokaj májo, so bole korážni. Perse, oni nedo šli na bojnska pola mirat, té „kšeft“ je siromáka, bogátec ostáne lepo domá. Ali bojna je lüdstvo navčila, ka njemi je nej mus biti suženj, ono se lejko samou láda, pa de ono samou pometlo z mágnáti i vzélo vládanje za svoje roké. Prvle pa tüdi nede mira.

Madžarska špila va banque. Špila za svojo samostojnost, za ono málo, kak ešče má. Mi sprimemo špilanje, či to od nás želej, ár znáno, ka mo pri tom samo gvinali. Tékrát pa de se spunila želja naših Slovincov, šteri v Madžarskoj živéjo, ka mo se združili v velkoj, demokratičnoj i bogatoj Jugosláviji.

Mi smo za mir, ali tüdi naš sosed nam more mir dati. Či nešče, té mo si ga sami pridobili i to more priti kmalu na hasek cejlomi svejti.

Trianonska pogodba in jugoslovánsko državljanstvo.

To pitanje je rešila centrálška vláda z odrédbov z dne 30. augusta 1921 št. 19.582.

I.

1. Glásom té rešitve postánejo polnoprávno državljani kraljevine Srbov, Hrvátov in Slovincov tisti nekdanji ogrski državljani, ki so meli dne 1. januárja 1910 domovinsko pravico na onom ozemlji ogrske polovice nekdanje avstro-ogrske monarhije, štero je pripádló kraljevini Srbov, Hrvátov in Slovincov, in ki so jo ohránili do dné, gda je stopila v veljávo trianonska mirovna pogodba z Ogrsko, t. j. do dne 26. julija 1921.

2. Tisti, ki so pridobili domovinsko pravico izza dne 1. januárja 1910 na onom ozemlji ogrske

polovice bivše avstro-ogrske monarhije, štero je pripadlo kraljevini Srbov, Hrvatov in Slovencev, postanejo državljani kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev samo s pritrilom naše države. Če toga pritrila ne zahtevajo ali če se jim odreče, pridobijo državljanstvo one države, šteroj je pripadlo ozemlje, gde so meli domovinsko pravico, preden so pridobili to pravico na ozemlju, gde jo májo zdaj.

3. Prošnje za pridobitev državljanstva v smislu točke 2. se morejo vložiti do 26. julija 1922 pri onem upravnem oblastvi I. stopnje, v šteroga področju má prosilec domovinsko pravico ali svoje stálno bivališče, za Prekmurje torej pri okrajnem glavárstvu v Murski Soboti. Slednje bo odstopilo vse prošnje pokrajinski upravi za Slovenijo v Ljubljani.

4. Što do vštetoga 26. julija 1922 ne vloži prošnje, se nede smatrao za našega državljan. Vsaki prosilec more svoji prošnji priložiti: izpričevalo o domovinstvu; krstni ali rojstni list;

poročni list, odnosno izpisek iz matične knjige, in sicer za sebe, za svojo ženo in za one svoje otroke, ki niso spunili 18. leto;

izpričevalo o moralnem in političnem vedenji.

V prošnji more označiti, kama je bio pristojen, preden je pridobio denéšnjo domovinsko pravico.

Zaprošeno podelitev našega državljanstva dá za Prekmurje pokrajinska uprava za Slovenijo v Ljubljani. Prosilec more dobiti o odločbi, izdáni na njegovo prošnjo, pismeno obvestilo od tukajšnjega okrajnoga glavárstva.

II.

Što má zdaj domovinsko pravico na onom ozemlju ogrske polovice bivše monarhije, štera ni pripadla kraljevini Srbov, Hrvatov in Slovencev, ki pa so meli prej domovinsko pravico na tem ozemlju, ki je pripadlo našoj kraljevini, smejo v 1 leti optirati za državljanstvo naše kraljevine. Té enoletni rok teče od 26. julija 1921.

Prijáve o opciji za naše državljanstvo morejo vlagati tisti, ki so meli domovinsko pravico v Prekmurji, pri okrajnem glavárstvu v M. Soboti, či pa stanüjejo izven naše kraljevine pa pri naših diplomátskih in konzulárnih oblastvih.

Optant more prijavi priložiti:

1. dokáz o svoji dosedanji pristojnosti;

2. svoj krstni (rojstni) list kak tudi krstne (rojstne) liste svoje žene in onih svojih otrok, ki niso spunili 18. leta;

3. izpričevalo o moralnem in političnem vedenji;

4. dokáz ali navedbo, v šteri občini na onem ozemlju bivše avstro-ogrske monarhije, štero je pripadlo kraljevini Srbov, Hrvatov in Slovencev, je mel prej domovinsko pravico.

Zoper odločbe pokrajinske uprave má optant pravico pritožbe v 14. dneh na ministra za notranje zadeve.

Za tiste, ki so meli domovinsko pravico v Prekmurji le vsled svojega službenoga stálišča, veljá njih opcija samo, v kolikor jo odobri minister za notranje zadeve.

III.

Osebe stáre nad 18 let in so *srbskega, hrvatskega ali slovenskega jezika in plemena* ter májo domovinsko pravico na ozemlju bivše Ogrske, ki ni postála del naše kraljevine, lahko postanejo naši državljani, či izjavijo v 6 mesecih, da želijo to postáti. Té 6 mesečni rok teče od 26. julija 1921 dalje.

Ti morejo svoje prošnje vlagati pri upravnem oblastvi I. stopnje, gde májo svoje stálno bivališče. Prijáviti in event. dokázati pa morejo, da je srbski, hrvatski ali slovenski jezik res njih materin jezik in da so tega jezika vešči. O teh prošnjah odločüje minister za notranje zadeve.

Izgübe našega državljanstva.

Tisti, ki so stari 18 let in so postáli naši državljani na postávi točke I., pa so meli negda domovinsko pravico na ozemlju bivše monarhije, ki ni pripadlo naši kraljevini, smejo v 1 leti optirati za državljanstvo tiste države, šteroj je pripadnolo ozemlje, kama so bili negda pristojni. Termin teče, kak zgoraj navedeno.

Prošnje za odpüst iz našega državljanstva so vlagati pri upravnem oblastvu I. stopnje, v šteroga področji májo zdaj domovinsko pravico ali stálno bivališče.

Pobrobnejša določila so razvidna iz urádnoga lista pokrajinske uprave za Slovenijo št. 122 iz leta 1921.

NOVICE

Razmejitvena komisija z Madžarskov.

Po zádnjih demonstráciyah v Trdkovi in Velikih Dolencih je komisija za nekaj cajta del preenjala. Preminočega kedna v pétek in soboto pa ete keden v pondelek in tork je pálik delo nadaljevala in skončala. V pétek je bila komisija v Prosenjakovcih, gde je posluhnela ništerne naše obmejne občine in ništerne na Madžarskem; v soboto je

bila v Kobilji, v pondelek v Genterovcih, v tork v Čentibi. S tem delom je glávna komisija skončala svoje delo, zanim pridejo inženirji, šteri humpuke gorpostávijo. Pri tej zaslušávanjih nej bilo nikšega neréda, pred komisijo so prišli samo odebráni možje iz vsakše občine, pa so oni na pitanja odgovor dávali v vérstvenom poglédi.

Vážno za Slavončare. Ministerski svet je na predlog ministra dr. Kukovca odločo, ka se váma na zasluženo silje ne pláča. Što je pláčao, dobi peneze nazáj. Zahválo dámo g. ministri, šteri je že dosta za nás včino, pa je pálik pokazao, ka má srcé za nás Prekmurce. Želejmo, ka naskori pálik med nás pride.

Pozvánje. Jugoslovaška Demokratska Stranka, krajevna organizáciya v Murski Soboti, pozivlje na izredni občni zbor, ki se vrši v sredo, dne 19. t. m. ob 8. vóri večér v hotelu Dobrai. Gučalo de se o dosedanjem deli in načrti za bodočnost, te pa izpopolnitev odbora. Pridite v polnem številu, vabljeni so predvsem tudi domačini. *Odbor.*

Madžarski raj. Preminoči keden so naši graničari ob meji proti Madžarski oddáli pár strellov iz pušk brezi sakšega cila. Občinarji v sosednji Madžarski vési — iména nesmimo napisati zavolo maščevanja madžarov — so včasih odbežali v svoje peovnice pa nanosili na stole pijačo in jed, ka bi pogostili svoje rešitele Jugosláve. Mislili so námreč, ka Jugoslávi pridejo in zasédejo tao Madžarske do Rábe, kak se splošno pričakuje in želej. Ljudstvo želej kraj iz Madžarske, gde nemrejo slobodno in v miri živeti.

Vöspüščeni iz voze v Maribori so skoron dozday vsi, šteri so bili zaprejtí zavolo demonstráciij. Preiskáva in razpráva se vrši nadale.

„Morilec“ Tisze na smrt obsojen.

Madžarske koruptne, peklénske vláde in vsej njéni nižji politični in vojaški oblástev divja grozodejstva so znáne po cejlom svejti. Ali to smo si záto nej mislili, ka bi Madžarska takzvána »neodvisna« sodnija tak sodila, kak Horthy-jova zvirina zapovidáva. Preminoči keden so na peštinskem okrožnom sodišči ednoga ideálnoga, korektnoga in poštenoga novinarja, Pavel Kéri-ja na smrt obsodili s tém vzrokom, ka je on bio glávni morilec grofa Tisze. On, Kéri, ki je na dén revolucije 1918 z svojimi kolegami komaj rejšo ništerne glaváče pred razburjeni vojákami, ka bi je spoklali. Dobro znájo tej morilci, ka je Kéri nej kriv v tom, liki v drugom, za njih je nej sposoben, ár nešče njihove kola tiskati, on svobodo, demokracijo šče, tákši ljudje pa na Madžarskem na gauge pridejo. Proti toj sramotnoj obsodbi je tudi ostro protestirao savez jugoslovánski novinarjev. Sram te bodi, Madžarska divja reakcija!

LISTEK.

Veselični davek

po tar. post. 99/a taks. zak. z dne 27. 6. 1921, Služb. Novine kr. SHS št. 152, Ur. 1. za Slovenijo kos 100 št. 259.

I.

Davčna dolžnost.

Veselični taksi po tar. post. 99/a taks. zak. z dne 27. junija 1921, Ur. list št. 259 zavezana je sploh vsaka prireditve, kjer se občinstvo zbira radi zabave in razvedrila n. pr. predstave v gledališčih, varietejih, cirkusih, kinematografih, v dvoranah, dalje koncerti, izložbe in razstave, plesi, plesni venčki, glasbene in deklamatorske prireditve, dirke, vertiljaki, gugalnice, museji i. t. d. in sploh zabavni večeri brez razlike, ali se te prireditve vrše z oblastveno dovolitvijo ali ne, in ali se ista vrše z vstopnino ali brez te in neglede na to, na kakšen način se pobira vstopnina (vstopnice, sezonske karte, abonement, vstopnina brez ustopenic, prostovoljni prispevek, članačina pri društvih i. t. d.)

II.

Oprostitve.

Veseličnega davka so po pripombi 3 in 4 tar. post. 99/a izrečno oproščeni:

a) zabave na vaških stavnostih, cerkvenih slovestnostih in narodnih svečanostih, ako se prirejajo na krajih, ki so za to določeni.

b) koncerti in zabave, ki jih prireja šolska uprava ali mladina v šolskih prostorih v korist učencev dotične šole.

Opomba. Proste tedaj niso prireditve, katere ne prireja šolska vblast óziroma mladina, ali ki se prirejajo izven šolskega poslopja ali ne v korist učencev dotične šole.

c) poučna predavanja, poučne in privredne (gospodarske, pridobitne) razstave.

d) sokolska in orlovska društva, kakor gimnastično športna društva.

Opomba k c in d.

Oproščene pa niso te prireditve, če so v zvezi s plesno veselico (igranko)

e) prireditve prostovolnih gasilnih društev, ki se vzdržujejo sama, v svrhu nabave gasilnega orodja in drugih gasilnih priprav.

Opomba. Oproščena pa niso društva, ki niso prostovoljna in ki se ne vzdržujejo sama.

f) prostori v gledališčih oddani brezplačno gledališkemu zdravniku, časnikarjem, policijskemu organu i. dr. niso zavezani veselični taksi (odst. 54 čl. 47 taks. pravilnika Ur. list 268)

III.

Višina davka.

a) 10% plačujejo gledališča in sicer državno privilegirana in umetniško diletantska gledališča, kakor tudi umetniški koncerti, če prinesejo v smislu odstavka 2 čl. 47 taks. pravilnika potrdilo pristojnega oblastva o privilegiranem ali umetniškem značaju prireditve.

Brez takšnega potrdila in, kjer so prireditve te vrste v zvezi s plesno veselico, plačuje se pristojbina po 20%.

b) 20% plačujejo vse druge prireditve in zabave sploh, če ni so oproščene po odstavku II. ali podvržene 10% taksi po III. a.

O prostosti ali višini takse kakšne prireditve odločuje zgolj značaj iste.

(Dalje prih.)

Madžarske grozovitosti. Avstrijski bataljon II/5 ki se je izkazal v bojih pri Kirchslagu, so sedaj zamenjali koroški vojaki, ki so se v nedeljo popoldne pripeljali na Dunaj, kjer jih je prebivalstvo presrečno pozdravljalo. — Bataljon II/5 je imel 13 mrtvih in 61 ranjenih. Kako so Madžari postopali, slika izpovedba avstrijskega praporščaka o usodi nekega vojaka, ki je padel madžarskim tolpam v roke. Nesrečneža so popolnoma slekli in ga nato križali. Hunske bestije (!) so nato okoli križanega rajale in ga z bajoneti trpinčile. Potem so mu staknili spolni ud in mu ga vtaknili v usta, in sicer še živemu. Ko so čez nekaj dni našli žrtev teh živalskih bestij, so videli, da je nesrečnež vsled strašnih bolečin ud pregrizel. — Madžari sploh ne napravljajo ujetnikov, ako gre za navadne vojake. Vsakega umorijo ob nepopisnih mukah.

Vabilo na izreden občen zbor Jugoslovenske Matice, ki se vrši v soboto dne 15. oktobra t. l. zvečer ob pol 9 uri v Narodni Čitalnici. Občnega zbora naj se udeleže po možnosti vsi člani! Dnevni red: 1. volitev novega odbora; 2. slučajnosti.

ŠOLSTVO.

Dobroga srcá prekmurški prebivalci!

Znáno Vam je, da je pred dvema letoma naša državna vlada v Murski Soboti poleg meščanske (pörgarske) šole gimnazijo postavila i tak je priliko dala starišom, ki svojo deco dale i više ščejo šolariti, da blüzi nájdejo za njé pripravno šolo.

Ete krajine pametno ljudstvo je teh šol znamenitost li hitro zarazmelo, v tekočem šolskom leti sta se tevi šoli že na teliko napunile, da so v gimnaziji prvi razred (zloč) na dvá tála mogli razdeliti. Pred očmi držijo naši ljudjé pregovor: »več s pámetjov, kak z močjov« i z velikov vrelostjov dávajo svojo deco v té šolé. Ti daléšnji njim kvartér gor vzemejo, z bližánji vesnic pa vsak dén z domi hodijo dijácke. Med temi je mnogo sirmaški, šteri si nemrejo kúpiti potrebnih knjig i od dnéva do dnéva nemajo drügoga obeda, kak sühi krüh. Za vrloga oponášanja i dobroga včenjá dijáke se skrbi »Dijaška kuhinja« imenüvano društvo, štero poleg svoje primožnosti pomága, podpira sirmaške dijáke.

Preminoče šolsko leto je to društvo 22.000 kron potrošilo na siromaške dijáke mursko sobočke gimnazije tak, da njim je k šenki knjige i 20-tim celo šolsko leto obed spravilo. Ali kém bole se povekšáva račun dijákov, tém več podpore potrebuje. Naj se nepripeti ni ednomi vrlomi, paščlivomi i dobroga naprejidenja dijáki, ka bi za volo sirmaštva z šole vóostáti mogo. Znánost i zevčenost se more razširjávati! To de na hasek ne samo posebnim ljudém, nego celoj krajini.

Záto se z velikov vüpoznostjov obrnémo k prebivalcom cele prekmurske krajine i prosimo vse ljudé, naj vsáki poleg svoje primožnosti z svojimi dári podpira siromaške dijáke.

Cele krajine vse gospode dühovnike, vučitele i veške poglaváre pa posebno prosimo, naj to našo prošnjo razglásijo med ljudstvom ino na darüvanje pobüdjávajo.

Z velikov zahválnostjov vzememo ne samo peneze, nego kákšisté pov, silje, krumpiše, belice, zábeo i. t. d.

Veški poglavárje bodo tak dobri, da dáre, štere njim prebivalci prineséjo, prek vzemejo i v Mursko Sobotu ravnateljstvu gimnazije pošlejo.

Murska Sobotu, dné 9. oktobra 1921.

Z poštvüvanjem: **Dijaška kuhinja.**

*

Na učiteljskom zborovánji v M. Soboti, dné 6. oktobra t. l. se je nabrálo za tukajšnjo »Dijaško kuhinjo« 860 kron. Presrečna hvála gg. daroválcom i nabirateljici gospej Tiliki Prelogovi.

Premeščenje in odveza: Klanjšček Miroslav, učitelj je premeščen iz Murske Sobote v Dolno Lendavo. Minkuš Avgust, učitelj iz Koprivnika v Mursko Sobotu. Tilly Marica, učiteljica v Cankovi, je odvezana službe, ker je imenována od civilnega komisarijata v Tolminu za učiteljico-voditeljico na enorazredni osnovni šoli v Gorjah. Škerlak Magdalena, učiteljica v Kapci, je odvezana od službe na svojo prošnjo.

Imenovanje: Pavlič Ivan, za pomožnega učitelja v Cankovi.

Statistični podatki o šolstvu 1. oktobra 1921. V Prekmurju je 93 osnovnih in 2 meščanski šoli, ki štejejo na osnovnih šolah 178 razredov s 5 vzporednicami, meščanski šoli pa imata 7 razredov. Nameščeno je na osnovnih šolah 153, na meščanskih šolah pa 7 učnih oseb. Razun tega so nameščene še 3 učiteljice za ženska ročna dela in 2 učiteljici za otroški vrtec. Učencev je na osnovnih šolah 15.770 in na meščanskih šolah 103. Manjka še 30 učnih oseb. Ker imamo 15.770 šoloobveznih otrok in samó 153 učiteljev, ima povprečno vsak učitelj 104 otroke in ker bo novi šolski zakon predpisal za enega učitelja samo do 50 otrok, bi rabili v Prekmurju še enkrat toliko učiteljev, to je 183. Seveda šole bi se morale vse razširiti na večrazrednice, ker novi šolski zakon enorazrednice sploh ne bo poznal.

Usposobljenostni izpit za občne ljudske in za meščanske šole pred državno izpraševalno komisijo v Mariboru (na državnem moškem učiteljskišču) se prične v četrtek dne 3. novembra t. l. ob 8. uri zjutraj.

POLITIČNI PREGLED.

Jugoslávija. Albanci so v zánjem časi začéli zbirati veliko množino vojaštva na našoj meji. Da prepreči nevarnost albanskega napáda, je naša vlada poslála na mejo veliko množino vojaštva, šteri so na Albance tak učinkovali, da so se takoj pomirili. — Ministerski predsednik Pašič je odpotüvao v Pariz, da poroča králji o važnih zadevah in da posreduje pri ántántnih državnikih v zadevi albanske razmejitve. — Národna skupščina bode sklicana skoraj gotovo 20. okt.

Reka. Preminoči teden se je konstituirala na Reki nova vlada. Za predsednika samostojne reške države je bio zvoljen Zanela, ki je že sestavil svoje ministerstvo in ki je v svojem nagovori povdárjal, da šče živeti v miri z obema sosednima državama, t. j. z našov králjevinov in Itálijov. Zanela bode odpotüvao najprvle v Rim, potem pa v Beograd, da se razgovori z obema vladama o najvažnejših vprašanjih, posebno gospodárskih.

Austrija stoji pod bankerotom. Austrijska valuta zgüblja den za dnévom na vrednosti. Za eno našo krono se dobi 13 avstrijskih: drágoča narašča skákoma. Nevola na trgovini je velikanska, gda vsak šče zamenjati ničvredni denár za blágo. Mnogo trgovcev je trgovine že záprlo. Kg. moke stáne do 400 aust. kron. Več tvornic je že napovedalo konkurz. Vidi se, da stoji Austrija tak pred gospodárskim polomom.

Na Poljskem je položáj podoben. Preračun za leto 1922 izkazuje primanjkljaj v zneski 180 milijárd poljskih mark.

Madžarska je formálno izpráznila zapáдно Ogrsko in je odpoklicala regulárno vojsko iz té pokrajine; vendar pa májo Burško ešče vedno v svoji oblásti oborožene zvirine. V Benetkah se je začnola 11. oktobra konferenca med avstrijskimi in madžarskimi zastopniki gléde izročitve Burgenland Austriji.

Rusija. V jugovzhodnih gubernjah, gde vlada lakota za volo slabe letine, je nevolu vsak dan hujša. Na mestaj nej dobiti niti falájček krüha. Po cele vesij se izselüjejo v Krajno. Den za dnévom umira ljudstvo od gláda. Poginila je tüdi večina živine zavolo pomanjkanja krme. Po vnogi mestaj se rániyo ljudjé s korenjom, listjom in z mesom poginjene živine, štera je v sibérskej kügi prejšla.

Grčija. Grška vojska bežij pred Törki; Törki povsédi premágajo Grke. Grki bi radi sklenoli mir, vidi se pa, da Törki od mira nonč čüti neščejo dokéč ne izpráznijo Grki vsega maloazijskoga ozemlja.

SOKOLSTVO.

Telovadni tečaj mursko sobočkega Sokola ki bi se moral otvoriti s preteklim četrtkom, je zaradi nezanimanja od strani gg. priglašencev izostal. V telovadnem tečaju se bo predavalo in podalo vse najvažnejše o telovadbi. Opozarjamo vse interesirance (posebno gg. učitelje) na važnost tega tečaja in prosimo, naj se zglašijo ustno ali pismeno pri odboru »Sokola«. (Narodna Čitalnica) do četrтка 20. t. m. Zdravo!

Vabilo. Telov. društvo »Sokol« postavi v kratkem svoj oder pri g. Dittrichu. Da bi takoj ko se delo dovrši, nastopili s kako predstavo, vabi gornje društvo vse, ki bi radi nastopili v igrah na sejo v pondeljek 17. t. meseca ob 8 uri zvečer v Čitalnici.

GOSPODARSTVO.

Stela.

Naši kmetovje so velikoj nevoli zaradi manjkanje krme, trno dobro si morejo notri vtálati s poláganjem, či ščejo da bi njim do sprotoletja krma dojšla. V etom leti nepride v račun samo seno i drüga navádna krma, pride pa v račun slama. Slamo do mogli svojoj mári polagati, tisto slamo, štero so v drügi lejtaj za stelo núcali, pa v takše formo se stela tá spolága, za nastilanje pa nede drügo, kak listje i speclinjé.

Slána je že listje morila i na zláto pošárjala, zvékšega tála je tüdi doli spadnola in v krátkem cajti vse listje doli spádne, potom se pa naj vsaki kmet kak naj prvle poskrbi z grablánjem, tečas, dokéč ešče lepo vremen je in se dá grablati.

Tüdi agrárno reformo opominamo v etom božnom leti naj se nespozábi z naši máli kmetov in kak naj prvle naj dá grablánje za stelo po zmernoj ceni, vsem tistim málim kmetom, šteri na svojem nemajo zadosta grablánja.

V preminočoj nedeli smo v Murski Soboti na pláci v ednoj čupori stojéče lüdi čüli gučati, ka na grof Szapary-jovom posestvi en bivajoči g. uradnik se trno čednüvo, ka kak je to mogoče ka v gospocki logáj se grablánje dáva vó. To ne bi se smelo, ár na drevji škodi i potom toga dokéč té gospod de tü, se že on poskrbi, da v gospocki logáj se grablánje več nede dávalo vó! Nevemo ka je stoga istina?... Šteri gospod bi to pravo? To vózvemo, da grablánje drevji škodi. Ali za radi tega naši máli kmetov vórtivanje se nemre v kot stisnoti!...

Stela je kmetam rávno takša potrebčina, kak, kajštéč drügo pri vórstvi i mislim, da agrarna reforma se tüdi poskrbi z grablánjem kak najprvle, tečas dokéč je lejpi cajt in se lejko grablá.

ZVONONI cerkveni iz bronca

dobavlja

„DELTA“ D. D. Zagreb, Martičeva ul. 15. (produljena Jurišičeva).

VAJENEC (inaš)

od boljše hiše se sprejme pri gostilničari **Turk** v M. Soboti.

Flisár Pavelurar

v Murski Soboti, poleg Turkove ostarije.

Küpujem zlát i srebro.

Vzemem vsefelé vóre v poprávo z edno letnov garancijov.

Prišle so najbolše nove vekerce i stenske vóre. Za točnost sam odgovoren.

FINI TERPETINSKI

krem za elegantni svet.
Dobi se povsodi!

Izdeluje: „SLAVIA“ fabrika kemični izdelkov d. d., Zagreb, Ilica 213.

Leder, kože in poplati.

Kupujem vsefélé kože, tudi vzemem v delo vsefélé sirove kože, štere se izdelujejo v fabriki I. Sinigoj, prvlj Steijer v Ljutomeri. V zálogi mam vsefélé ledra, poplate in tudi vse šusterske potrebšćine. Poglednite v zálogo.

ALBIN SAGADIN

trgovina z ledrom

v BELTINCI, (Prekmurje).

Naročili ste si že
naš domáči list

PREKMURSKI GLASNIK

Naročnina na celo leto 80 K, na pol 40 K

Prekmurski Glasnik naj ne manjka v nobeni hiši v Prekmurju.

TRÜGE

(škrinje) za mrtve v vsákoj velikosti in vse mrtvaške potrebšćine se dobijo pri

ALBIN SAGADINI

v Beltinci.

SPECIALNO IZDELANJE
OCELNI ROLET

(Stahlrollbalken)

„PRVA V JUGOSLAVIJI“

Prevzeme izdelanje vseh vrst ocelni rolet za nove zgradbe, baute, auzloge i okna. Vsaka naročba se izvršuje na lástni mašinaj v pár dnévaj. Popravila hitro i po ceni. Stavbeniki, trgovci i májstri dobijo znaten popúst. :: ::

Zahtevajte cene z označbov mere!

CERBERUS

patent lakat za ocelne rolete. Či máte cerberus lakati na svojih roletaj, ste gvšni proti vlomi i lahko mirno spite. :: ::

Mirko Benič, Zagreb,
Opatovina br. 11. — Telefon 9—98.

Šteinkol in drva

se dobijo pri

Czipoth Viktori

trgovina z lesom,
drvam in premogom,

Murska Sobota.

AUTOMOBILNA PROMETNA D. D. v LJUBLJANI.

POZIV K SUBSKRIPCiji DELNIC.

Ministrstvo trgovine in industrije dovolilo je podpisanim bančnim zavodom z odlokom z dne 30. decembra 1920 št. 10.148/20 ustanovitev delničke družbe pod imenom „Automobilna prometna d. d.“ s sedežem v Ljubljani, ki ima predvsem namen vzdrževati avtomobilni promet križem Slovenije.

Družba je ustanovljena z osnovno delniško glavnico 2.000.000 K, ki se sme s sklepom občnega zbora zvišati na 10.000.000 K. Pri tem je stavilo omenjeno ministrstvo pogoj, da je z ozirom na občno koristnost podjetja dati delniško glavnico v javno subskripcijo.

V smislu tega odloka oddajemo v javno subskripcijo **do 25.000 delnic po 500.— K nominale.**

Nominalni znesek se mora takoj pri subskripciji v gotovini popolnoma plačati. Vrhutega je plačati za stroške — zlasti za izdaje delnic — po 40 K za vsako delnico. Subskripcija se vrši od 1. do 15. oktobra 1921.

Prijave sprejemajo: Jadranska banka, Ljubljanska kreditna banka, Slovenska espomptna banka in vse njihove podružnice ter Kreditni zavod za trgovino in industrijo v Ljubljani.

Delnice bodo deležne čistega dobička od 1. januarja 1922 dalje ter so opremljene s kuponimi za leto 1922. — Vsakemu subskribentu bodo izdajali zavodi potrdila o številu subskribiranih delnic in o celokupnem vplačanem znesku.

O dodelitvi delnic se bo subskribentom poročalo. Po dodelitvi delnic bodo prejeli subskribenti proti vrnitvi potrdila o subskribiranih delnicah začasno potrdilo o številu jim dodeljenih delnic oziroma povračilo vplačanih zneskov za subskribirane delnice, ki se jim ne bi dodelile. Delnice same bodo subskribenti prejeli pozneje proti izročitvi začasnega potrdila o dodeljenih delnicah.

V smislu § 12. pravil daje na občnem zboru vsakih 25 delnic po 1 glas.

H kratu sklicujemo

USTANOVNI OBČNI ZBOR,

ki se bo vršil v četrtek, dne 27. oktobra 1921. ob 11. uri dopoldne v prostorih centrale Jadranske banke v Ljubljani, Šelenburgova ulica 7, II. nadstrp., s sledečim dnevnim redom:

1. sklepanje o ustanovitvi delniške družbe in o končnoveljavnosti ugotovitvi vsebine družbine pogodbe, kakor je leta od državne uprave odobrena;	2. volitev članov upravnega sveta;
	3. volitev članov nadzorstva.

V Ljubljani, dne 30. septembra 1921.

Jadranska banka.

Ljubljanska kreditna banka.

Slovenska eskomptna banka.

Kreditni zavod za trgovino in industrijo.